

άποψη

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΠΡΟΦΥΛΛΙΔΗ

Στο έλεος των ολιγοπωλίων;

Ο μέσος Έλληνας έχει εξαιρετικά αρνητική εικόνα για τις λεγόμενες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, αυτές δηλαδή που του παρέχουν τηλεπικοινωνίες, ηλεκτρισμό, αερομεταφορές, σιδηροδρομικές μεταφορές κτλ. Καθεμιά από τις δραστηριότητες αυτές αποτέλεσε για δεκαετίες κραταίο κρατικό μονοπώλιο γεμάτο ελλείμματα και φέρθηκε συνήθως προς τον καταναλωτή με αδιαφορία μέχρι σκαιότητα. Εδώ και 15 χρόνια όμως οι ευρωπαϊκές πολιτικές επιβάλλουν την απελευθέρωση των υπηρεσιών, δίνουν δηλαδή τη δυνατότητα και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις να προσφέρουν, π.χ. τηλεπικοινωνίες ή αεροπορικές υπηρεσίες, με την προσδοκία ότι ο ανταγωνισμός θα λειτουργήσει υπέρ των καταναλωτών για φθηνότερες και καλύτερες υπηρεσίες. Κάτι τέτοιο βιώνουν οι καταναλωτές με τον ανταγωνισμό των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, οι οποίες προσφέρουν διαρκώς νέες υπηρεσίες και επιβάλλουν ταυτόχρονα στον ΟΤΕ να εκσυγχρονισθεί. Θα ήταν όμως έτσι τα πράγματα αν δεν ήταν βασικός παίκτης στην αγορά και ο ΟΤΕ;

Η εμπειρία από την Ευρώπη και την Αμερική έδειξε ότι όταν καταργείται ένα κρατικό μονοπώλιο ακολουθεί μια περίοδος ισχυρού ανταγωνισμού, στο τέλος της οποίας επιβιώνουν δυο-τρεις επιχειρήσεις, που είναι πολύ εύκολο να συνεννοηθούν, σε βάρος συνήθως του καταναλωτή. Δικλείδα ασφαλείας μπορεί ν' αποτελέσει μόνο η παρουσία επιχείρησης υπό κρατικό έλεγχο (όπως π.χ. η Cosmote στην αγορά κινητής τηλεφωνίας), που αποτρέπει τη συνεννόηση των ιδιωτών επιχειρηματιών. Στον ΟΤΕ η κρατική συμμετοχή μειώθηκε πριν ένα μήνα στο 28% και σχεδιάζεται να μειωθεί περαιτέρω. Κάτι τέτοιο όμως εκτιμώ ότι θα είναι αρνητικό για τα συμφέροντα και των καταναλωτών και του κράτους, διότι θα αφήσει ανεξέλεγκτα τα ιδιωτικά συμφέροντα να αλωνίζουν στην τηλεπικοινωνιακή αγορά. Σύντομα και η ΔΕΗ θα βρει απέναντί της ανταγωνιστές, ιδιώτες δηλαδή που θα πουλούν ηλεκτρική ενέργεια. Αν δεν εκσυγχρονισθεί και αφεθεί στη συνειδητή ή ακούσια απαξίωσή της, τότε δεν μπορούν να αναμένονται ευχάριστες μέρες και για τους εργαζομένους στη ΔΕΗ και για τους καταναλωτές. Πόσοι γνωρίζουν ότι οι χαμηλές τιμές αεροπορικών εισιτηρίων οφείλονται όχι τόσο στις ιδιωτικές αεροπορικές εταιρείες, αλλά στην παρουσία της Ολυμπιακής, η οποία παρά τα μύρια προβλήματά της κρατά χαμηλά τα εισιτήρια και επιβάλλει αντίστοιχη πολιτική στους ανταγωνιστές; Οι ανταγωνιστές του ΟΣΕ θα εμφανισθούν μετά το 2010, οπότε απελευθερώνεται πλήρως η σιδηροδρομική αγορά. Και για τον ΟΣΕ όμως τα σκληρά μέτρα εκσυγχρονισμού πρέπει να ληφθούν σήμερα, σε πέντε χρόνια θα είναι αργά. Και μεν η ΝΔ διακηρύσσει σχεδόν ξεκάθαρα ότι στοχεύει σε μηδενική κρατική συμμετοχή στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας. Γατί όμως το ΠΑΣΟΚ δεν αναδεικνύει τον απαραίτητο κρίσιμο κρατικό παρεμβατικό ρόλο, ώστε τα διαμορφούμενα ολιγοπώλια στους τομείς των μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας να μην καταστήσουν την αγορά ξέφραγο αμπέλι;